

Faaitiitia o le faaleagaina o lapisi e mafai ona toe faaaoga

E tia'i mea o loo lelei lava mo le toe faaaoga, ma e moomia lo tatou faia o gaiouga e mautinoa ai o sa'o le lapisi o tia'i i ai.

I le 2021 na matou amata faasolo ai se auaunaga fou mo lapisi e mafai ona toe faaaoga i le taulaga, ma o se avanoa mo tagata uma e fai ai so latou sao i le faamamā atili, faamatagofie atili, ma gafataulimaina ai Lower Hutt.

O le mea e sili ona tāua, e lē na o le toe faaaoga o lapisi o tia'i: ae e moomia na tatou faamautinoa o loo sa'o lapisi o tia'i ai mea e mafai ona toe faaaoga.

O lona uiga e moomia lo tatou tinou e faamautinoa e lē o faaleagaina lapisi e mafai ona toe faaaoga mai meafaitino/isi mea (tagai i la matou [itulau autu](#) e te iloa ai mea e tatau na tia'i i kalone lapisi taitasi – e mafai na e sueina sa'o ai ituaiga lapisi o e fia sailia!).

A faaleagaina lapisi e mafai ona toe faaaoga, o se tulaga e tele ai tupe e faaalu ai: tupe faaalu faatusa i saofaga e totogi i le pulega faalotoifale (talū mai Novema 2022 ua sili atu ma le \$30,000 i le masina le sala tupe mo mea ua faaleagaina), ma afaina ai le siosiomaga, auā e iai lava tulaga e tia'i ai lapisi e mafai ona toe faaaoga i nofoaga e lafoai ai otaota.

Ua matou suia le faagasologa o faia ai lapisi i le taulaga atoa, ma o se tasi lea o auala e tuutiitia ai saofaga e totogi i le pulega faalotoifale o mea ua faaleagaina. O le a faaaoga e sui vaaia o kalone lapisi pepa faapipii nei e te iloa ai lapisi e mafai ma lapisi e lē mafai ona toe faaaoga.

O afea e moomia ona matou aveesea ai kalone o lapisi e mafai ona toe faaaoga?

Afai ua maua se kalone o lapisi e mafai ona toe faaaoga ua tele nauā ai mea e lē tatau ona tia'i i ai, ona matou faapipii lea o se pepa faapipii lanu mūmū i le aso na aoina ese mai ai le lapisi.

O le tele o kalone lapisi e faapipii ai pepa faapipii lanu meamata, o se faamalō i tagata mo le faamaopoopo. O le pepa faapipii lanu moli e ta'u atu ai i tagata e lē o talia nisi o mea na tia'i i le lapisi. O le pepa faapipii lanu mūmū e ta'u atu ai ua matua'i telē le faaletonu i le faaleagaina o lapisi na aoina ese mai.

Afai ua faalua na toe maua o le lapisi ua faaleagaina, ma ua faalua na tuuina atu pepa faapipii lanu mūmū, ona aveese mai lea e le ao lapisi o lau kalone lapisi.

Ia e faia tulaga uma e mautinoa ai e lē aveesea lau kalone lapisi, ia mautinoa ua e faitau ma malamalama lelei i ituaiga lapisi e mafai na tia'i i lau kalone o lapisi e mafai ona toe faaaoga e maua i le [itulau lenei](#).

Aisea e moomia ai ona matou aveesea kalone lapisi?

E leai se manatu e fia aveese mai kalone o lapisi e mafai ona toe faaaoga – e sili ia i matou le iloa e tagata uma o auala e mafai ai ona toe faaaoga lapisi!

O se tulaga e taugata ma tele ai tupe faaalu mo tagata uma pe afai ua faaleagaina le kalone o lapisi e mafai ona toe faaaoga. Ua tele ai mea e ma'imaui, ma faama'imaui ai ma taumafaiga lelei a tagata uma, ma tele ai tupe faaalu mo saofaga e totogi i pulega faalotoifale.

E aogā pepa faapipii lanu mūmū e iloa ai le tele o kalone lapisi mo otaota e mafai ona toe faaaoga ua ave e tia'i i nofoaga e lafoai ai lapisi ma toe faaleaga ai galuega lelei ua faia i Lower Hutt.

O lona uiga:

- Tuuititia le tele o lapisi e mafai ona toe faaaoga ua tia'i i nofoaga e lafoai ai lapisi
- E lē vave ai na tumu le Silverstream Landfill
- E lelei atili ai le siosiomaga i Lower Hutt
- E tuuititia ai tupe faaalu – ae sili ai le leai o se tupe e alu ai! – mo tupe faaee atu mo lapisi ua faaleagaina

Tusi Faamatala Lapisi ma Lapisi e Mafai ona Toe Faaoga

O loo maua tusi faamatala lapisi ma lapisi e mafai ona toe faaaoga i gagana eseese e 6 ma e aofia ai faamatalaga i otaota e mafai ma otaota e lē mafai ona tia'i i kalone lapisi taitasi, ma le faiga e faataatia ai kalone e fia sasaa ma faiga e tia'i faalelei ai lapisi e lē talia mo le toe faaogaina.

- [Gagana Peretania](#)
- [Faa-Saina \(Faafaigofie\)](#)
- [Faa-Saina \(Anamuā\)](#)
- [Hindi](#)
- [Māori](#)
- [Gagana Samoa](#)

Fesili Masani mo le tuuititia o le faaleagaina o lapisi e mafai ona toe faaaoga

O le ā le uiga o pepa faapipii eseese?

Faaoga le metotia ua matou saunia [i le itulau autu](#) e iloa ai otaota e mafai ma otaota e lē mafai ona tia'i i au kalone lapisi.

O le ā le uiga o pepa faapipii eseese?

O le lanu meamata e ta'u atu ai le manaia tele o au taumafaiga – toaga i ai!

O le lanu moli e ta'u atu ai e tasi pe lua ni mea sa lē tatau ona tia'i i lau kalone lapisi, ae na mafai lava ona aoina ese mai lau lapisi.

A matou faapipiia loa le lanu mūmū o lona uiga e sili atu ma le lua mea sa lei tatau ona tia'i i ai po o otaota mata'utia ma ua lē mafai ai aoina ese mai lau lapisi. A faalua loa na e maua pepa faapipii lanu mūmū, o lona uiga o le lapataiga mulimuli lava lena; ma o le toe maua o mea sa lē tatau na tia'i i lau kalone lapisi i totonu o le 3 masina, ona aveese mai loa lea o lau kalone lapisi.

E faailoa atu e pepa faapipii lanu moli ma le lanu mūmū lapisi sa lē tatau na tia‘i i ai – e pei o meaai po o le sese o ituaiga lapisi uga na tia‘i ai.

Na ou maua le pepa faapipii lanu mūmū i la‘u kalone lapisi, o le ā nei la?

Faamolemole aveese mea sa lē tatau na tia‘i i ai, ma sasae ese le pepa faapipii lanu mūmū ma toe toso i luma lau kalone lapisi i le isi aso e toe aoina ese mai ai lapisi.

E ono toe siaki lau kalone lapisi e le au ao lapisi - afai na e aveesea mea sa lē tatau na tia‘i i ai ma ua sasae ese le pepa faapipii, ona aoina ese mai lea o lau lapisi.

O fea e tuu i ai la‘u lapisi e mafai ona toe faaaoga seia aulia le isi aso e aoina ese mai ai ona o lea ua tumu la‘u kalone lapisi?

Faamolemole vaai lelei se mea e tuu i ai lapisi e mafai ona toe faaaoga seia aulia le isi aso e toe aoina ese mai. Matou te lē toe foi atu e sasaa lau lapisi pe afai na e aveesea mea na faaleagaina ai i le aso lava lea na faapipii i ai le pepa faapipii. E lē tuua ai lou alu e tia‘i atigi fagu ma pepa malō e mafai ona toe faaaoga a o lei aulia le aso e toe aoina ese mai, e mafai na e alu e tia‘i i le Waste Management’s Seaview Transfer Station.

Na ou faatauina mai se fale ua aveese ai kalone lapisi po o se fale mautotogi ua sui tagata nofo mautotogi o nonofo ai. E faapefea na momoli atu se isi a‘u kalone lapisi fou?

Afai ua ese tagata ua ona le fale po o le ese o tagata nofo mautotogi, e mafai na e talosaga mo le momoli atu o kalone lapisi ma toe faaauau le aoina ese mai o lapisi. Faamolemole imeli mai i le waste@huttcity.govt.nz

Ae faapefea pe afai ua aveese mai la‘u kalone lapisi?

Afai na aveese mai lau kalone lapisi ona ua fai ma masani le faaleagaina soo o lapisi e mafai ona toe faaaoga, o tulaga nei e mafai ona e faia:

- E mafai na tia‘i faatasi lapisi ma lapisi e mafai ona toe faaaoga i le kalone lapisi tapuni lanu mūmū. O lapisi uma nei o le a tia‘i i nofoaga e lafoai ai lapisi.
- E mafai na fai sau talosaga tetee faasaga i se faaiuga na fai i le waste@huttcity.govt.nz. E fuafua lava faaiuga i tulaga taitasi mo lapisi uma.
- A mavae le ono masina, e mafai ona e talosaga e toe faaauau le aoina ese mai o lau lapisi i le waste@huttcity.govt.nz

O ā isi mea e mafai na faaleagaina ai lapisi?

E mafai na faaleagaina i mea e pei o napekini, otaota lau laau ma lapisi faitete, e pei o mea e faaaoga i le fale ma toega meaai.

E mafai ona toe faaaoga pepa faapipii?

Leai, o pepa faapipii e fai i uga vaivai ma e tatau na tia‘i i lau kalone (lapisi) lanu mūmū. Na matou faataitai le faaaoga o pepa faapipii mai pepa e mafai ona toe faaaoga, ae o ituaiga e fai ma lelea i le savili ma e sili ai ituaiga pepa e mau lelei i le kalone. O tulaga faapenei, e lelei ai

le maua e le tagata fai lapisi o faamatalaga nai lo le faia o pepa faapipii mai pepa e mafai ona toe faaaoga.

E fia se tupe faaalu mai tagata fai saofaga o totogi mo lea taumafaiga?

E lē tele se tupe faaalu e siaki ai kalone lapisi faatusa i le tupe e totogi ai le aufaigaluega o taumafai e ilo ma aveese i lima lapisi ua faaleagaina, ma e afai o se tulaga ua sili atu ma tulaga maualuga faatulagaina, o lona uiga e totogi e tagata fai saofaga galuega nei.

E faapefea na tou iloa le fale tonu e ona kalone lapisi taitasi?

E faapipii pepa faapipii i kalone lapisi, nai lo le tuuina sa'o atu i le fale, ma o tulaga faapenei e lē moomia ai ona matou iloa tonu fale taitasi.

O fea se isi nofoaga e mafai na ou tia'i ai lapisi e mafai ona toe faaaoga pe afai ua tumu tele la'u kalone lapisi?

E mafai na ave pepa malō ma atigi fagu i le Waste Management's Seaview Transfer Station e aunoa ma tupe e totogi. E mafai na fai se isi kalone e telē atu mo lapisi e mafai ona toe faaaoga i se kalone lapoa e 240L po o pusa lanu moana e faalua i ai pe afai ua e iloa e fai lava si laitiiti o lau kalone mo lapisi e mafai ona toe faaaoga.

Faailoa mai tulaga nei e auala atu i le [pepa faafesili mo kalone lapisi](#).

Aisea matou te lē faia ai nofoaga e mafai ai e tagata na tia'i i ai lapisi e mafai ona toe faaaoga?

Na tapunia nofoaga e mafai ai e tagata na tia'i i ai lapisi e mafai ona toe faaaoga ma o se suiga lea o auunaga fou i le 2021. Na faia lea faaiuga talu ai le matua'i faaleagaina o lapisi na aoina ese mai, ma le tele nauā o lapisi na tia'i i nofoaga e mafai ai e tagata na tia'i i ai lapisi e mafai ona toe faaaoga.

E lei faamalieina oe i se tali ua avatu?

Faamolemole imeli mai mo isi tulaga o fia fesiligia i le: waste@huttcity.govt.nz pe valaau le 04 570 6666.

O afea e aveese mai ai la'u lapisi?

Afai ua 2 pepa faapipii lanu mūmū na e maua ma ua toe maua foi mea sa lē tatau na tia'i i ai i totonu o le 3 masina talu mai le aso na e maua ai le pepa faapipii lanu mūmū muamua, o lona uiga ua aveese mai lau kalone lapisi.

Ou te maua se lapataiga a o lei aveese atu la'u kalone lapisi?

E te maua se lapataiga i le taimi muamua ma le taimi lona lua na faapipii ai pepa faapipii lanu mūmū e te iloa ai o le isi loa taimi e tupu ai ua aveese mai loa lau kalone lapisi mo lapisi e mafai ona toe faaaoga.

A e toe maua atu se pepa faapipii lanu mūmū lona lua o lona uiga ua matou tuuina atu se tusi i le tagata o totogia saofaga i le pulega faalotoifale e logo i ai tulaga ua tulai mai.